

Richtlijn ongewenste intimiteiten

Status: Vastgesteld door het bestuur op 17-12-2022

Algemene achtergrond

De 'Richtlijn Ongewenste Intimiteiten' is een uitwerking van punt 7 van het Huishoudelijk Reglement van Helios. De richtlijn geeft een verduidelijking van het begrip 'ongewenste intimiteiten'. De richtlijn geldt voor alle activiteiten die behoren bij en/of voortvloeien uit onze kampen.

De preventie van ongewenste intimiteiten is een speerpunt binnen onze organisatie en volgt logisch uit de vier eerbiedsgebieden (respect voor jezelf, de ander, de natuur en het geestelijke). Hierom geldt er bij ongewenste intimiteiten een meldplicht. Alle AV-leden, stafleden en deelnemers zijn verplicht (vermoedens van) situaties van ongewenste intimiteiten te melden.

Deze meldplicht geldt voor grensoverschrijdend contact tussen stafleden en deelnemers en tussen stafleden en deelnemers onderling.

Dit contact beperkt zich niet tot contact tijdens activiteiten van onze organisatie, maar geldt ook voor contact dat voortkomt uit activiteiten van onze organisatie en activiteiten die door anderen logischerwijs beschouwd kunnen worden als behorend bij of voortvloeiend uit het werk van Helios.

Ongewenste intimiteiten in de Nederlandse wet

De Nederlandse wetgeving geldt voor iedereen, dus ook voor gebeurtenissen die zich binnen danwel buiten de organisatie van Helios afspelen. In het Wetboek van Strafrecht, boek II, titel XIV 'misdrijven tegen de zeden' stellen diverse wetsartikelen bepaalde seksuele gedragingen strafbaar. Deze wetsartikelen zijn ook binnen de organisatie van Helios van kracht. Eén wetsartikel 249 willen we hier uitlichten, omdat die gaat over de rol van onze stafleden tijdens het kamp:

"Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind (red: tot 16 jaar), stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie".

Begripsverduidelijking

Wij richten ons op de preventie van '**ongewenste intimiteiten**'. Dit is een zeer ruim begrip. 'Ongewenste intimiteiten' gaan om ongewenst gedrag van seksuele aard en doorgaans over minder ernstige vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Hieronder valt lichamelijke aanraking, maar het kan ook gaan om opmerkingen, vragen of een manier van kijken. Sommige gedragingen zijn door het duidelijke (strafbare) seksuele

karakter niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. Maar bij sommige gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat je wel en niet als seksueel/ongewenst kunt typeren. Je kunt als criterium hanteren dat het welzijn van de betrokkene en zijn lichamelijke en psychische integriteit in het gedrang komen. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn de 'gevoelens van de benadeelde' en niet de 'gedachten of bedoelingen van de volwassene' bepalend. En vooraleerst hetgeen is verwoord in de zedenparagraaf van het Wetboek van Strafrecht. Ook seksistische en homofobe opmerkingen horen hierbij.

Seksueel misbruik valt hier ook onder. Van seksueel misbruik is volgens de wet sprake wanneer er seksuele handelingen plaatsvinden **binnen een afhankelijkheidsrelatie**. Van een dergelijke relatie is sprake wanneer er seksuele handelingen plaatsvinden tussen een ouder en kind, tussen een volwassene en een minderjarige, tussen hulpverlener en cliënt en ook tussen staflid en deelnemer.

Meldplicht

Tijdens een kamp dient de melding van ongewenste intimiteiten gedaan te worden bij de coördinator of de priester. Op andere momenten dient men dit te melden bij een van de twee interne vertrouwenspersonen van het Bestuur.

Als er een (vermoeden) van een strafbaar feit is dan zal een melding leiden tot aangifte. Ook kunnen er (voorlopige) maatregelen worden genomen ten opzichte van de beschuldigde.

Zodra er een melding is gedaan treedt het handelingsprotocol ongewenste intimiteiten in werking (zie bijlage). Tijdens een kamp wordt het handelingsprotocol uitgevoerd door de coördinator en priester. Buiten een kamp om wordt het protocol uitgevoerd door het Bestuur. Dit handelingsprotocol is te vinden op de website van de kampen en is op te vragen bij het Bestuur en de coördinator. Het protocol vormt de bijlage van deze richtlijn.

Na de melding geldt een voorlopige zwijgplicht voor de betrokken AV-leden (coördinator, priester, bestuursleden), de melder en indien van toepassing stafleden. De zwijgplicht betekent dat het niet is toegestaan met derden te spreken over het proces, de inhoud, de betrokkenen of de feiten rond de melding en de behandeling hiervan. Onder 'derden' wordt iedereen verstaan die niet direct betrokken is bij (de behandeling van) de melding. De zwijgplicht is nodig om een zorgvuldige afhandeling van iedere melding te kunnen garanderen en om alsmede een eventuele juridische procedure niet te belemmeren. Deze zwijgplicht geldt niet voor contact met de externe vertrouwenspersoon van Helios.

Bijlage: Handelingsprotocol ongewenste intimiteiten

Activering

Bij vermoedens of klachten van ongewenste intimiteiten is dit handelingsprotocol leidend. Bij de kleinste vorm van bezorgdheid en/of vermoedens is het essentieel om die zo snel mogelijk te delen met de priester en/of coördinator. Buiten kamp dient dit te gebeuren bij het Bestuur. Het doel van dit handelingsprotocol is om de schade voor alle betrokkenen zoveel mogelijk te beperken. Waarheidsvinding kan daarbij behulpzaam zijn, maar is geen doel op zich.

Centrale coördinatie

1. Elk vermoeden van ongewenste intimiteiten wordt behandeld door een trojka van priester, coördinator en een derde staf lid. Buiten kamp bestaat de trojka uit de priester van de Raad van Coördinatoren en de twee interne vertrouwenspersonen van het Bestuur;
2. Het derde staf lid wordt gekozen door de priester en coördinator zodra een vermoeden van ongewenste intimiteiten besproken wordt;
3. Een belangrijk kenmerk van dit derde staf lid is dat die een centrale rol vervult binnen het kamp. Een zuster/broeder is hiervoor bij uitstek geschikt, maar dit geldt ook voor andere staf leden die een verbindende rol binnen het kamp vervullen;
4. Overleg over de vermoedens van ongewenste intimiteiten vindt in eerste instantie alleen binnen de voltallige trojka plaats;
5. Van elk overleg wordt schriftelijk verslag gelegd, dat ieder lid van de trojka aan het eind van elk overleg met een handtekening moet goedkeuren;
6. Als de trojka besluit om een een-op-een-gesprek met een van de betrokkenen (melder, benadeelde, beschuldigde) te voeren, wordt de betrokkene gevraagd om een derde aanwezige voor te dragen;
7. Als de betrokkene afziet van de voordracht van een derde aanwezige, wordt dit schriftelijk geconstateerd en ondertekend door de betrokkene en de trojka;
8. Als de derde aanwezige meerderjarig is, dan is die verantwoordelijk voor het schriftelijke verslag van het gesprek. Als de derde aanwezige minderjarig is, is het aanwezige trojka-lid verantwoordelijk voor het verslag;
9. In afwezigheid van een derde aanwezige is het aanwezige trojka-lid verantwoordelijk voor het schriftelijke verslag van het gesprek, dat de betrokkene en het trojkalid met een handtekening goedkeuren;
10. Alle verslagen van overleg worden bewaard door de priester;
11. Daar waar de vermoedens van ongewenste intimiteiten de coördinator betreft moet de coördinator in de vorming van de trojka vervangen worden door een ander staf lid op basis van de onder lid 3 genoemde kenmerken;
12. Daar waar de vermoedens van ongewenste intimiteiten een lid van het Bestuur betreft, vraagt de priester van de RvC een ervaren coördinator uit de RvC en een lid van het Landelijk Bestuur voor de vorming van een trojka. Dit geldt niet tijdens een kamp waarbij een bestuurslid ook staf lid is. In dat geval wordt voor de vorming van de trojka gewerkt volgens lid 1.
13. Daar waar de vermoedens van ongewenste intimiteiten de priester betreft, draagt de trojka de melding ogenblikkelijk over aan de Commissie Seksueel Misbruik van de Christengemeenschap;

Vorzorgsprincipe

14. De eerste vraag die beantwoord moet worden binnen de trojka is: zijn de vermoedens dermate serieus dat het trojka-overleg voortgezet moet worden? Waar nodig kan hierbij gebruik worden gemaakt van het in lid 16 bedoelde. 'Serieus' heeft hier niet te maken met terechtheid, maar met de bedreiging en omvang voor de betrokkene, deelnemers, staf en/of organisatie waardoor de situatie niet anderszins opgelost kan worden;

15. Het voorzorgsprincipe uit artikel 14 is leidend. Bij twijfel vindt het trojka-overleg doorgang. Het trojka-overleg is namelijk een uiting van zorgvuldigheid, niet een van ernst of beschuldiging.
16. Als de melding van vermoedens van ongewenste intimiteiten niet wordt gedaan door de benadeelde zelf, is er de mogelijkheid om eenmalig zonder het in lid 5 bedoelde in gesprek te gaan met een potentiële benadeelde. Zo kan de rol van een tot dan toe nog onwetende betrokkene op een laagdrempelige manier worden verhelderd.

Schadebeperking

17. Betrokkenen van de vermoedens worden met respect, onbevangenheid en zorg benaderd:
  - a. Respect uit zich in de behandeling van en het gesprek met betrokkenen: alles heeft een verhaal en een reden;
  - b. Onbevangenheid uit zich in het achterwegelaten van oordeel: iemand is onschuldig tot het tegendeel bewezen is en alleen een rechter is in de positie te oordelen;
  - c. Zorg uit zich in de benadering van betrokkenen en het voorzorgsprincipe. Zodra de vermoedens als serieus bestempeld zijn als in lid 14 wordt contact tussen betrokkenen geminimaliseerd, om verdere schade te voorkomen.

Openheid

18. Om een negatieve sfeer of informele veroordeling te voorkomen zal de situatie zo snel mogelijk na de beslissing als bedoeld in lid 14 besproken worden binnen de staf;
19. Het is belangrijk dat stafleden zeker ook in dit proces serieus genomen en vertrouwd worden;
20. Het is belangrijk om in zulke situaties escalatie te voorkomen en gezamenlijk de situatie te delen en open te bespreken;
21. De trojka stelt zich hierbij open voor individuele gesprekken met alle stafleden;
22. Negatieve tendensen binnen de staf dienen ogenblikkelijk aangekaart te worden, om via het gesprek een open sfeer te creëren;
23. Als de trojka wordt voortgezet zoals bedoeld in lid 14, worden ouders van betrokkenen na afloop van het kamp altijd geïnformeerd over de gang van zaken;
24. Na afhandeling hebben betrokkenen en ouders van de betrokkenen onverminderd recht op inzicht in de verslaglegging van de trojka voor zover die betrekking heeft op de betrokkene;
25. Na afloop van het kamp en/of het trojka-overleg worden alle verslagen overgedragen aan de priester van de Raad van Coördinatoren. De verslagen worden na afloop alleen op papier gearchiveerd bij het Landelijk Secretariaat van de Christengemeenschap. Andere (digitale) kopieën worden vernietigd.
26. Na het laatste trojka-overleg informeren de leden van de trojka alle betrokkenen dat de stappen van dit handelingsprotocol zijn doorlopen en dat de huidige trojka wordt opgeheven. Daarbij vermelden de trojka-leden expliciet dat betrokkenen altijd opnieuw contact kunnen opnemen met het Bestuur als zij daar op een later moment behoefte aan hebben.

Extern escalatiemodel

27. Vijf partijen kunnen bij voortzetting van de trojka op enig moment worden ingelicht:
  - a. Bestuur Kampen – wordt ingelicht als de trojka na het eerste overleg tot het besluit komt dat de vermoedens als serieus bestempeld worden zoals bedoeld in lid 14 en is bedoeld voor juridisch advies. Het Bestuur heeft het recht om in te grijpen en de besluitvoering over de ongewenste intimiteiten ter plekke over te nemen;
  - b. Landelijk Bestuur – wordt ingelicht door het Bestuur Kampen, maar pas na consultatie van de trojka. Het inlichten is bedoeld om schade voor de

- organisatie in te perken;
- c. Extern vertrouwenspersoon – wordt ingelicht als de trojka externe en onafhankelijke steun wil en is bedoeld als klankbord voor de trojka bij het nemen van beslissingen. Dit is geen vervanging voor het inlichten van het Bestuur zoals bedoeld in lid 27 sub a;
  - d. Betrokken ouders – worden (buiten het in lid 23 bedoelde) na overleg met de trojka ingelicht door het Bestuur. Dit gebeurt na inlichting van het Bestuur zoals beschreven in lid 27 sub a. Het Landelijk Bestuur neemt deze taak van het kampbestuur over zodra de vermoedens leiden tot juridische stappen;
  - e. Politie en justitie – worden ingeschakeld door het Landelijk Bestuur na consultatie van het Bestuur Kampen en de trojka. Inschakeling van politie en justitie gebeurt als de vermoedens zo ver ontwikkeld zijn dat interne afhandeling onmogelijk en/of ongewenst blijkt. Bij twijfels is het aan te raden om de Zedenpolitie eerst informeel te raadplegen.

Herziening handelingsrichtlijn

- 28. Dit handelingsprotocol is geldig per 17 december 2022.
- 29. Aanpassing van het handelingsprotocol zal plaatsvinden door het kampbestuur als onderdeel van het beleid rond ongewenste intimiteiten.